

Utfordring 1

Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi.

Kandidatnummer 7, SOK-2008 Høst 2023

22-09-2023

hvis jeg skal skrive noe

Table of contents

Utfordring 1.1	3
1.1.1	3
1.1.2	5
1.1.3	8
Utfordring 1.2	9
1.2.1	9
1.2.2	10
1.2.3	11
Referanser	12
Appendix Generell KI bruk	13
Appendix 1.1 KI bruk	13
Appendix 1.2 KI bruk	13

Figur liste

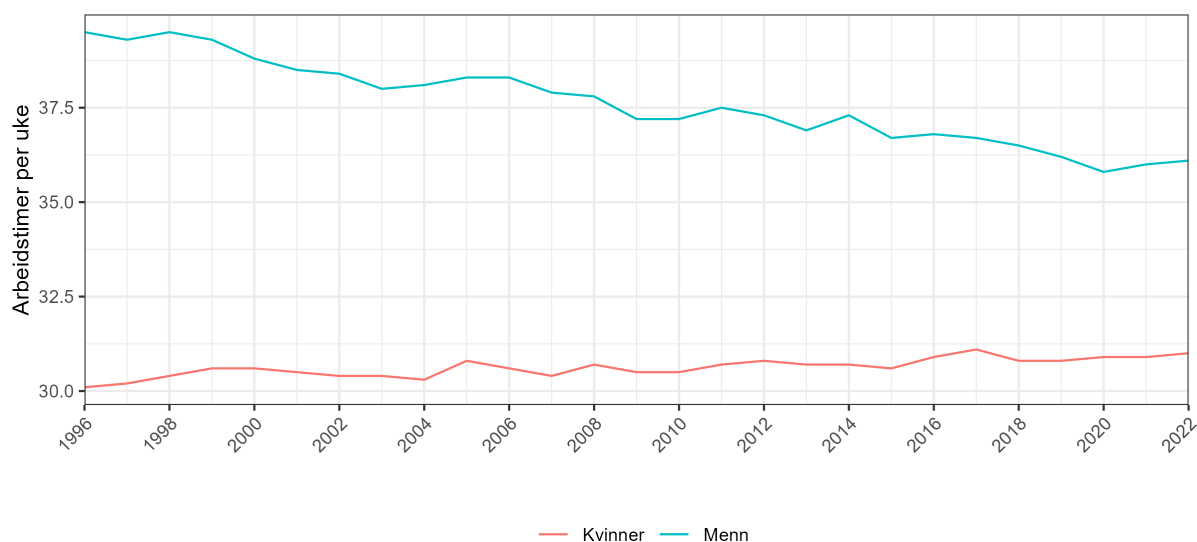
1	Kvinner og menns arbeidstimer	3
2	Ulike perferanser	4
3	Effekten av foreldre permisjon	5
4	pyramide	8
5	eurostat	9
6	Bruk av helsetjenester ved innføring av helseforsikring	10

Tabell liste

Utfordring 1.1

1.1.1

Statistisk Sentral Byrå (SSB) har [data](#) (tabell 04544) som viser gjennomsnittlig antall arbeidstimer blant menn og kvinner i Norge. Bruk disse dataene for å vise **empiriske kjønnsforskjeller i valg av arbeidstimer for menn og kvinner**.

SSB tabell 04544

Figur 1: Kvinner og menns arbeidstimer

Forklar dine empiriske observasjoner **ved bruk av økonomisk teori**. Din forklaring skal inneholde grafisk illustrasjon av teorien. NB: i denne oppgaven skal du fokusere på forskjeller mellom menn og kvinner.

Grafen viser en tydelig nedgang i menns ukentlige arbeidstimer fra 1996 til 2022, mens kvinners arbeidstimer viser en svak stigning over samme periode. Forskjellen mellom menns og kvinners arbeidstimer ser ut til å minske over tid.

Kvinner må jobbe mindre når de har fått barn. de bruker lengere tid til å komme tilbake i arbeid uten god barnepassordninger osv.

Kvinner får færre barn, så mer tid til arbeid

Teoretisk Forklaring:

Overtidspremien: Menns nedgang i arbeidstimer kan være assosiert med en økning i overtid og dermed et ønske om å unngå å jobbe overtid, den økte lønnen fra overtid gir en inntekts og substitusjonseffekt som leder til at fritid blir mer verdt og menn da velger færre arbeidstimer. Dette kan også forklare hvorfor menns timer har gått ned til rundt 36 timer, noe som er nærmere en typisk 35-timers arbeidsuke i mange europeiske land.

Deltid og Deltakelse: Den svake økningen i kvinners arbeidstimer kan være et resultat av en økning i tilgjengelighet og aksept av deltidarbeid. Tilgjengeligheten av deltidarbeid

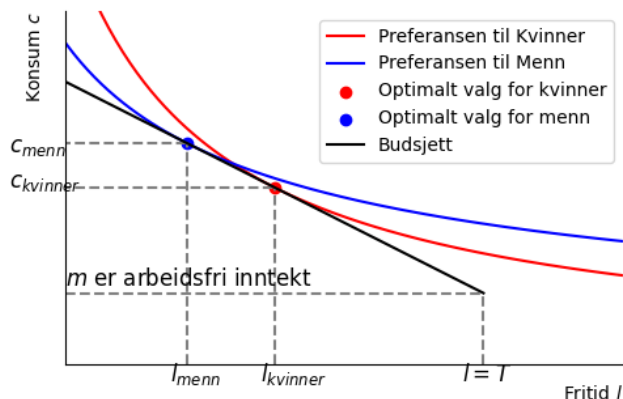
tillate personer med en høyere reservaslønn å oppnå en relativt gunstig kombinasjon av arbeid og fritid.

Arbeidstilbud og Arbeidsetterspørsel: Som nevnt i teksten, kan produksjonsfunksjonen til bedrifter være separabel mellom antall arbeidere og timer per arbeider. Dette kan føre til at bedrifter foretrekker å ha færre arbeidere som jobber flere timer (opptil et visst punkt) i stedet for flere arbeidere som jobber færre timer.

Endringene i menns og kvinners arbeidstimer over tid kan forklares ved en kombinasjon av individuelle valg (drevet av preferanser for fritid og inntekt), arbeidsgivers valg (drevet av produksjonskostnader og etterspørsel etter arbeidskraft), og institusjonelle faktorer (som tilgjengeligheten av deltidsarbeid og overtidsreguleringer).

$$U(c, l) = c^\alpha l^\beta$$

Hvor $0 < \alpha, \beta < 1$ og $\alpha + \beta \leq 1$ ved bruk av denne ligningen så kan vi se kvinners valg av arbeidstimer og fritid. Ved å legge inn hvilken inntekt de ønsker dersom de er tvunget til fulltid eller deltid vil vi kunne se hvor mye de ønsker å jobbe. Vi vet at kvinner i større grad en menn jobber deltid.

Figur 2: Ulike perferanser

1.1.2

[Dette datasettet](#) inneholder informasjon om generøsiteten av foreldrepermisjonsordninger og mødres yrkesdeltakelse i 24 OECD land i 2021. For å gjøre ulike lands rettigheter sammenlignbare presenteres permisjonsordningenes gunstighet ved hjelp av «full rate equivalent» (uker med 100% støtte), hvilket tilsvarer foreldrepermisjonens varighet i uker multiplisert med utbetalingssats i prosent av gjennomsnittlig inntekt. Variabelen «tot_full_rate» beskriver sysselsettingsraten i befolkningen (menn og kvinner). **Bruk datasettet til å lage to diagrammer som viser sammenhengen mellom lengde på betalt foreldrepermisjon og yrkesdeltakelse blant kvinner.** I det ene diagrammet skal du bruke data som beskriver sysselsetting blant kvinner med barn i alderen 0-2 år (fem_emp_rate_0_2), og det andre skal du bruke data på kvinner med barn i alderen 6-14 år (fem_emp_rate_6_14). Diskuter, basert på disse diagrammene og økonomisk teori, følgende påstand: «Gunstige permisjonsordninger ved fødsel sikrer høy yrkesdeltakelse blant kvinner på lang sikt».

Legger inn matte og figur som viser endring på hvordan reservasjonslønnen synker med tiden og dersom de har krav på jobb tidlig så vil de gå raskere tilbake i arbeid.

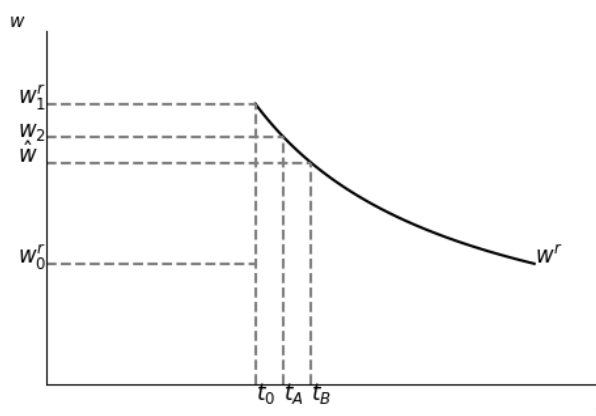
Empiriske funn: Subsidiert barnepass Havnes og Mogstad (2011) Norge • Effekt på kvinners yrkesdeltakelse og barns humankapital • Kvinners yrkesdeltakelse økte • Barnenes utdanningsnivå økte Bauernschuster & Schlotter (2015) & Brillil et al (2016) • Tilgang til offentlig barnehage økte kvinners yrkesdeltakelse

Empiriske funn: Foreldrepermisjon Rum (1998): • Rett til korte perioder med foreldrepermisjon: • + 3 – 4% sysselsetting blant kvinner. • Ingen effekt på lønn for kvinner • Rett til lengre perioder med foreldrepermisjon: • + 3 – 4% sysselsetting blant kvinner. • – 3% i lønn for kvinner.

Empiriske funn: Foreldrepermisjon Baker & Milligan (2008) • Når foreldrepermisjonen øker fra å være kort (17-18 uker) til å være lang (19-70 uker) øker sannsynligheten at kvinner går tilbake til samme arbeidsgivere.

Empiriske funn: Foreldrepermisjon Hvor lang skal permisjonen være? • Dustman & Schönberg (2012) og Dahl et al (2016): • Lengre permisjon har... • ingen effekt på yrkesdeltakelse • ingen effekt på barnenes utdanningsnivå

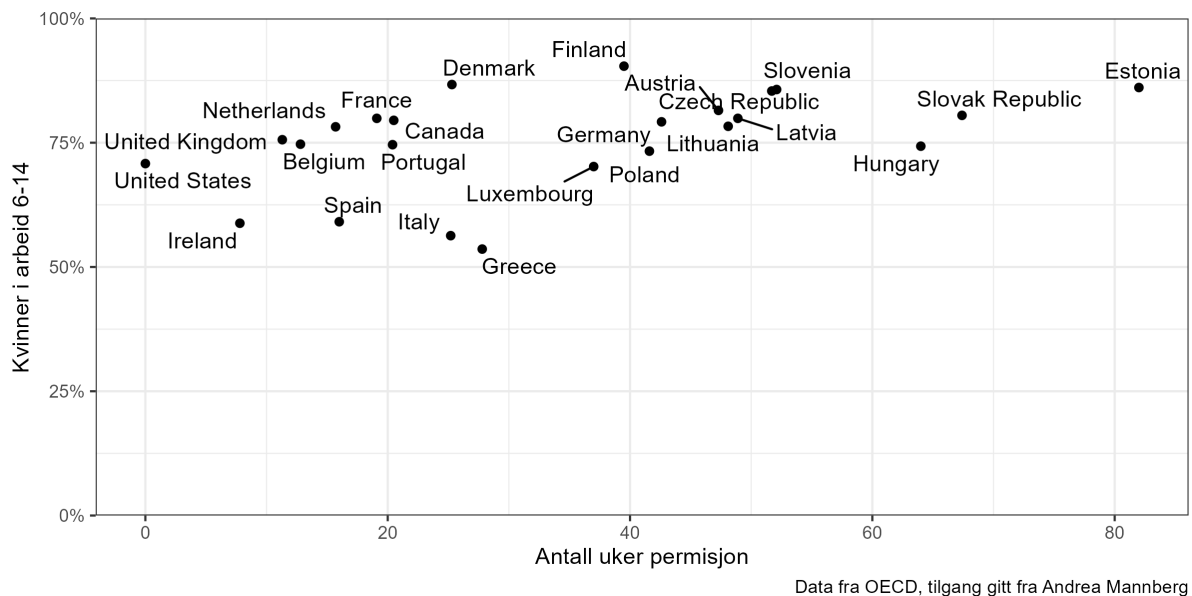
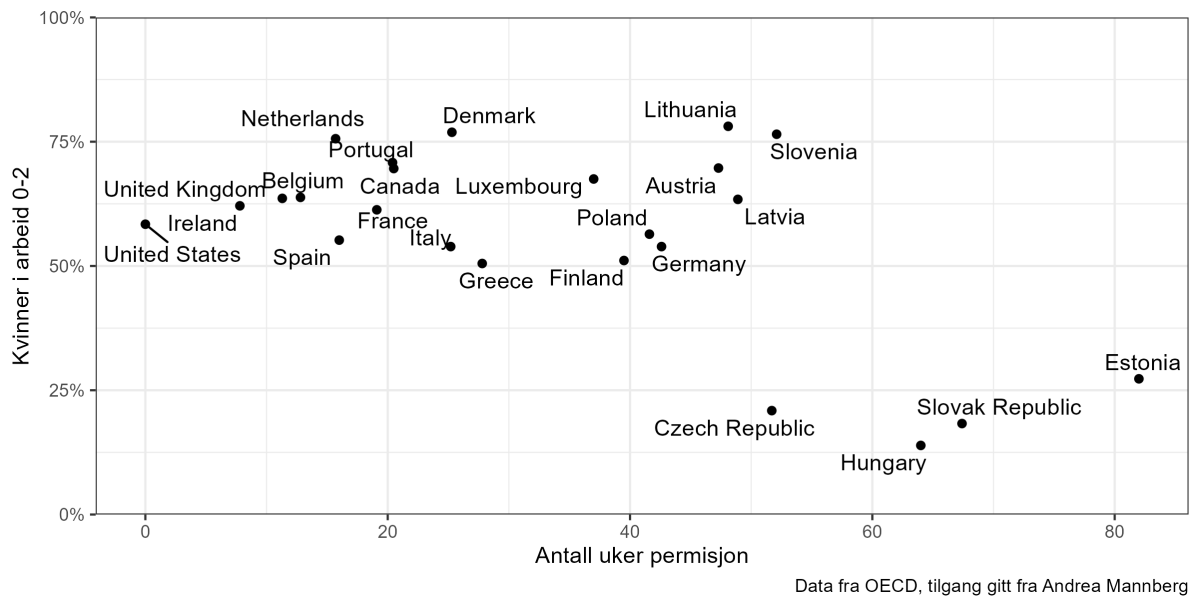
Empiriske funn: Pappa-perm Ekberg et al (2013) og Avdic & Karim (2018) • Menn tok ut mer permisjon (15 dager) • Kvinner tok ut mindre (25 dager) • Kvinner var fortsatt hjemme med syke barn • (Økt sannsynlighet for skilsmesse) Dunatchik & Özcan (2020)

Figur 3: Effekten av foreldre permisjon

og Patnaik (2019) • Menn tok ut flere dager (50%) • Kvinner endret ikke sitt uttak • Menn deltok mere i husholdsarbeid og oppdragelse av barna.

Konklusjoner fra empiriske studier? • Subsidiert barnepass ser ut å øke kvinners yrkesdeltakelse • Bidrag til å hand om barn hjemme ser ut å ha en negativ effekt på kvinners arbeidstilbud • Foreldrepermisjon som gir foreldre lovbestemt rett å beholde jobben... • Ser ut å ha en positiv effekt på kvinners arbeidskraftdeltagelse og sysselsettingsnivå • Kan ha negativ påvirkning på kvinners lønn • Pappa-perm øker fedres uttak av foreldrededighet. Andre effekter er uklare

Når man har lang foreldre permisjon så kommer kvinner raskere i arbeid, dette viser jeg i ligning og økonomisk teori som vises i boken.

Når man har rett på samme jobb igjen så går du raskere i arbeid igjen siden din reser-
vasjonslønn ikke synker raskt, og din jobb vil da hyre deg inn på den litt lavere lønnen
da tidligere

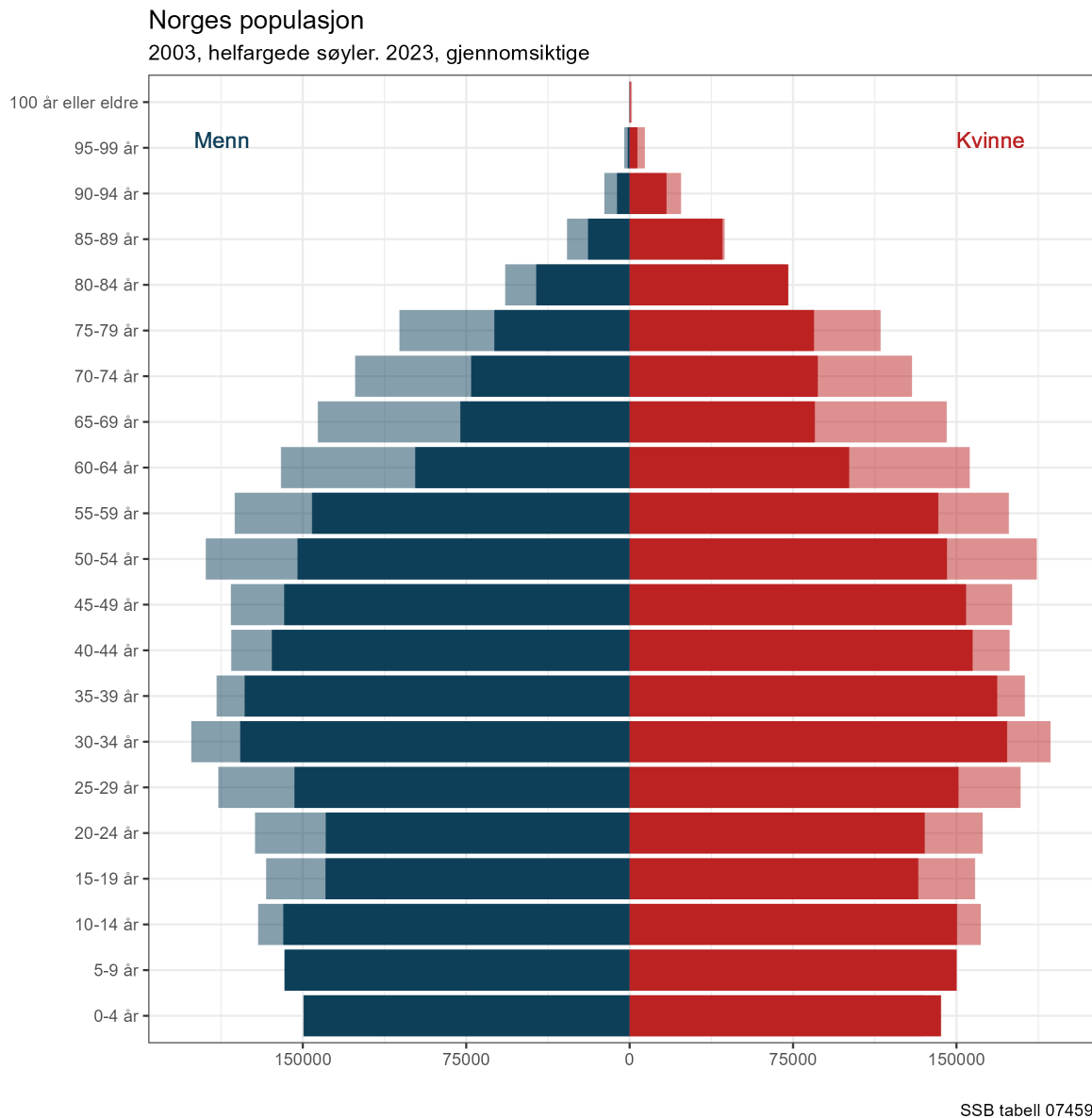
her ender inntektseffekten til å dominere som foresaker de til å bli lengere i arbeid men
like mange kommer tilbake i arbeid

1.1.3

Forklar hvorfor høy yrkesdeltakelse blant norske kvinner og høye barnetall er viktig for at den norske velferdsmodellen skal være økonomisk bærekraftig.

Vise befolkningspyramide.

Folk må betale pensjon og velferdsordninger til kommende generasjon osv.

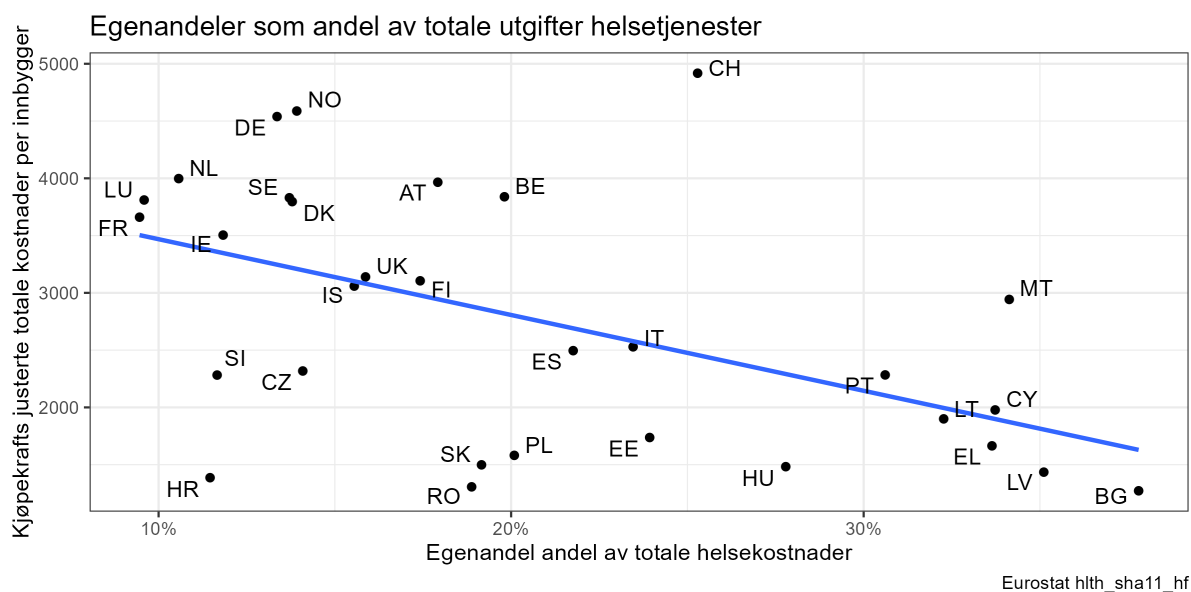

Figur 4: pyramide

Utfordring 1.2

I en tid med økende helsetjenestekostnader og begrensede offentlige budsjetter vurderer mange europeiske land økte egenandeler som et verktøy for å påvirke etterspørselen etter helsetjenester og redusere atferdsrisiko. Sammenligning av nivåene av brukerbetaling (egenandel) for ulike helsetjenester mellom land kan gi innsikt i hvordan brukerbetaling påvirker forbruket av helse-tjenester. Bruk datasettet hlth_sha11_hf fra Eurostat for år 2019 i din besvarelse.

1.2.1

Figur 5: eurostat

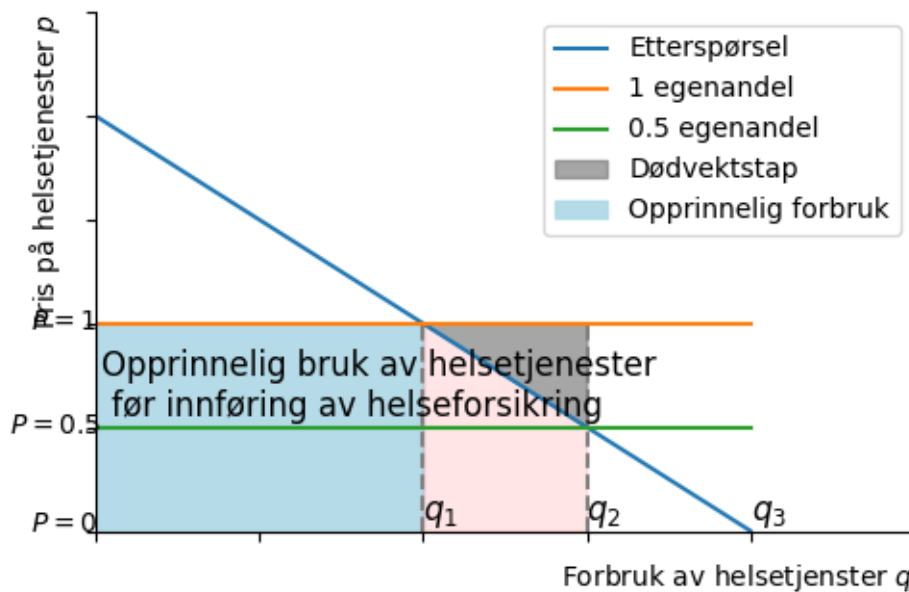
Lag et punktdiagram som viser sammenhengen mellom andelen av egenbetalinger (Household out-of-pocket payment, på x-aksen) og helsetjenesteforbruk pr. innbygger (Purchasing power standard (PPS) per inhabitant, på y-aksen) i europeiske land. Forklar sammenhengen mellom variablene du ser i figuren og gjør også rede for om det er korrelasjon mellom variablene i dette datasettet.

Det vi ser er at når egenandelen øker, så synker utgiftene til helsetjenester. Den økte egenbetalingen reduserer bruk av helsetjenester, slik at du kan få et underforbruk av helsetjenester slik at problemer blir større over tid.

1.2.2

Forklar hvordan økt egenbetaling påvirker helsetjenesteforbruk og øker effektiviteten **ved å bruke økonomisk teori om atferdsrisiko** du har lært på kursets forelesninger og videoforelesninger. Bruk diagram(mer) i din besvarelse.

Seminar fra mikko. Tegn figuren som vist med dødvektstap når folk bruker flere helsetjenester enn det de bør, eller når de bruker for mindre pga pris.

Figur 6: Bruk av helsetjenester ved innføring av helseforsikring

1.2.3

Diskuter fordelings effekter av økte egenandeler.

Referanser

- Clark, D. J. & Konrad, K. A. (2007). Contests with multi-tasking. *Scandinavian Journal of Economics*, 109(2), 303–319.
- Clark, D. J. & Riis, C. (1998a). Competition over more than one prize. *The American Economic Review*, 88(1), 276–289.
- Clark, D. J. & Riis, C. (1998b). Contest success functions: An extension. *Economic Theory*, 201–204.
- Corporation, F. D. I. (n.d.). *FDIC: Failed bank information for silicon valley bank, santa clara, CA*. [www.fdic.gov. https://www.fdic.gov/resources/resolutions/bank-failures/failed-bank-list/silicon-valley.html](https://www.fdic.gov/resources/resolutions/bank-failures/failed-bank-list/silicon-valley.html)
- Holden, S. (2016). *Makroøkonomi*. Oslo] Cappelen Damm Akademisk.
- Hvinden, E. S. (2022). *SOK1004_C3_H22_løsningsforslag_gruppenivå.qmd*. GitHub. https://github.com/uit-sok-1004-h22/uit-sok-1004-h22.github.io/blob/main/l%C3%B8sningsforslag/SOK1004_C3_H22_l%C3%B8sningsforslag_gruppeniv%C3%A5.qmd
- Neely, C. J. & Neely, M. C. (2023). *Interest rate risk and bank runs*. [www.stlouisfed.org. https://www.stlouisfed.org/publications/regional-economist/2023/may/interest-rate-risk-bank-runs](https://www.stlouisfed.org/publications/regional-economist/2023/may/interest-rate-risk-bank-runs)
- Reserve, F. (2023). *Implementation note issued march 22, 2023*. Board of Governors of the Federal Reserve System. <https://www.federalreserve.gov/newsevents/pressreleases/monetary20230322a1.htm>

Appendix Generell KI bruk

Jeg hadde problemer med å rendre dokumentet pga norske bokstaver. Ved bruk av OpenAI sin ChatGPT tjeneste så fikk jeg svaret om at det var encoding problem, og ved å selv søke på problemet i quarto så har jeg innsatt “encoding: UTF-8” i YAML koden.

Appendix 1.1 KI bruk

Kodelinje legges til her. Noe hjelp med REGEX

blub

Appendix 1.2 KI bruk

blub